

den bliver ansat til 96 Mill. Kr., vil man ved Hjælp af de halvaarlige Ydelser deraf, $4\frac{1}{2}$ pCt. om Aaret, i 55 $\frac{1}{2}$ Aar kunne indvinde et saa stort Beløb, at Staten derfor kan erhverve et Laan, som til en effektiv Rente af halvfjerde Procent vil kunne udbringes til henimod 105 Mill. Kr. Man vil saaledes spare allermindst 9 Mill. Kr., snarere lidt mere. Dette Forslag blev drøftet og omtalt i Fjor og har naturligvis ogsaa været Genstand for Omtale i Aar, og jeg maa sige, at Tanken i det, hvorefter man paa en Maade lader Udlandet betale omtrent $\frac{1}{3}$ af de Udgifter, som Lovforslaget vil paalægge Statskassen som Hjælp til Tiendens Afløsning, vandt Tilslutning ikke blot hos de 3 Medlemmer, der nu følge mig — ja, det var for Resten ikke dem, men nogle andre, som hørte til min Gruppe — men ogsaa hos flere Medlemmer, som ikke nu ere nævnedes i Betænkningen, i alt Fald ikke som Medforlagsstillere. Disse Medlemmer gavederes Tilslutning til Forslaget, fordi det anviste en Udvej til lettere at komme over denne Ság, end man tidligere havde tænkt sig, og naar de ikke ere med til at stille de herhen hørende Forslag, saa beror det paa noget andet, det beror ikke paa, at de fremdeles ikke skulde finde det rigtigt, men paa, at Landbrugsministeren har stillet Forslag om at udskyde hele Ordningen af Sagen i adskillige Aar, hvoraf følger, at ogsaa Laanets Optagelse, hvis det en Gang skal finde Sted, først bliver at iværksætte efter længere Tids Forløb. Nu for Tiden er Forslaget skrinlagt fra Flertallets Side, der er ikke Spørgsmaal om, at man nu vil gaa til at optage noget Laan. Men hele den Plan, jeg har berørt, havde netop til Forudsætning, at man skulde gøre det straks.

Dette var altsaa en af de Maader, hvorpaa man kunde lette Byrden ved Gennemførelsen af Tiendeafløsningen. Men dernæst kunde der ogsaa opnaas en betydelig Besparelse ved at opgive Bestemmelsen om, at Ejerne skulde have 25 Gange et Aars Tiende og Yderne slippe med at betale 18 Gange det samme Beløb. Hvem siger, at disse Beløb netop ere rigtige eller passende? Et Forslag, som allerede blev stillet i Fjor, og som ogsaa i Aar stilles af mig og mine nærmeste Meningsfæller paa dette Omraade, gaar ud paa, at Yderne skulde udrede $\frac{20}{25}$ i Stedet for $\frac{18}{25}$. Gøre de det, vil det sige, at de faa $\frac{1}{5}$ af Tienden eftergivet, forudsat at man gaar ud fra, at Tiendens Værdi er 25 Gange den aarlige Ydelse; denne Femtedel er da og-

saa en ganske antagelig Gave; hvilken anden Mand, hvilke andre Debitorer i Landet faa eftergivet $\frac{1}{5}$ af deres Gæld? Samtidig hermed og for ikke at forurette nogen, og for at det ikke skal kunne siges, at man ensidig begunstiger den ene af Parterne, foreslaas det, at Ejerne i Stedet for 25 Gange et Aars Tiende, som Lovforslaget bestemmer, skulle nøjes med at faa 23 Gange det nævnte Beløb. Man gaar altsaa op med 2 Gange Tienden fra den ene Side og ned med 2 Gange Tienden paa den anden Side, tilsammen 4 Gange. Naar man trækker disse fra de 25, bliver der tilbage 3 Gange Tienden som det Beløb, Staten skal betale. Derfra maa imidlertid drages den kapitaliserede Tiendeskatt, som er mellem 1— $1\frac{1}{2}$ Gang Tiendens Beløb, saa at der altsaa kun bliver tilbage et Beløb af henimod 2 Gange, mellem $1\frac{3}{4}$ og 2 Gange Tienden. Dette Beløb vil netop være mellem 9—10 Millioner og altsaa kunne dækkes ved det før omtalte Statslaan, saaledes at hele Ordningen vil kunne gennemføres, uden at Statskassen behøver at gøre noget nævneværdigt Tilskud, medens den naturligvis maatte lide det Tab, som kan tænkes at blive Følgen af, at den i Stedet for som nu at faa Tienden in natura eller i Penge, for Fremtiden vil faa et fast aarligt Beløb. Efter denne Ordning ville Statens Udgifter reduceres til at betale, hvad der behøves for at bringe hele den administrative Side af Sagen til Gennemførelse. Det vil ganske vist ikke blive saa lidt, det er jo ikke billigt alt det, der skal gøres i Retning af Forundersøgelser, og alt det, Tiendekommissærer og Tiendekommissioner og hvad det kaldes skulle have i Løn eller Honorar. Men det er ogsaa det væsentligste af, hvad Staten skal paatage sig, bortset fra, at den yder sin Kredit til at skaffe et billigt Laan, og dermed vil den ogsaa have gjort, hvad der med nogenlunde Billighed kan kræves af den til Hjælp ved denne Sags Ordning.

Jeg skal nu med Hensyn til hele dette Forslag bemærke, at 23 Gange Tiendens Beløb efter min Anskuelse, ja efter min fulde Overbevisning, er et tilstrækkeligt Vederlag til Ejerne. Ejerne blive ikke brøstholdne ved at nøjes med denne Sum, selv om man derfra drager, hvad man jo maa, nemlig Tiendeskattens kapitaliserede Værdi; denne Skat maa de jo nu udrede. Jeg mener altsaa, at det ingenlunde vil være at forurette Tiendejerne, thi det vil jeg paa ingen Maade være med til. Og hvis De spørger mig, hvorpaa jeg støtter